

SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V PREŠOVE ZA ROK 2022

Štátny archív v Prešove (ďalej len ŠAPO) má dve oddelenia (oddelenie spracúvania archívnych dokumentov (ďalej len OSAD), oddelenie služieb verejnosti (ďalej len OSV) a sedem pracovísk (špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči, pracovisko Archív Bardejov, pracovisko Archív Humenné, pracovisko Archív Poprad, pracovisko Archív Stará Ľubovňa, pracovisko Archív Svidník a pracovisko Archív Vranov nad Topľou).

Personálny stav

Štátny archív v Prešove mal v roku 2022 systemizovaných 57 zamestnaneckých miest. V stálej štátnej službe bolo 52 štátnozamestnaneckých miest a 5 miest bolo vo verejnom záujme. K personálnym zmenám došlo v týchto pracoviskách:

Štátny archív v Prešove, Oddelenie spracúvania archívnych dokumentov – od mája do 30. novembra 2022 bol Mgr. Lukáš Šimko na rodičovskej dovolenke, počas ktorej ho zastupoval Mgr. Matúš Vojna, PhD. V septembri 2022 nastúpila na materskú dovolenku Mgr. Kamila Zahorská, ktorej miesto na zastupovanie obsadila Mgr. Renáta Geriová.

Štátny archív v Prešove, Oddelenie služieb verejnosti – od 1. septembra 2022 bola na miesto vo verejnom záujme prijatá Bc. Júlia Pončáková. Veronika Puškášová Puchová bola presunutá na miesto v štátnej službe – hlavný referent.

Špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči – 30. septembra 2022 odišiel do starobného dôchodku Ing. Vladimír Chovanec. Jeho miesto bolo presunuté do Štátneho archívu v Prešove.

Pracovisko Archív Bardejov – 30. júna 2022 odišla do starobného dôchodku Pavla Mackaničová, na jej miesto 1. júla 2022 v stálej štátnej službe nastúpila Mgr. Hedviga Bilská.

Pracovisko Archív Humenné – 31. marca 2022 odišla do starobného dôchodku Edita Behunová, na jej miesto 15. júna 2022 nastúpila Lenka Marcinková ako hlavný referent.

Pracovisko Archív Poprad – 31. januára 2022 odišla do starobného dôchodku vedúca archívu PhDr. Božena Malovcová. 1. februára 2022 sa novou vedúcou archívu po výberovom konaní stala PhDr. Zuzana Kollárová, PhD. 1. mája 2022 bol prijatý do archívu Mgr. Ľuboš Janaček, ktorý prišiel zo Štátneho archívu v Bratislave.

Pracovisko Archív Svidník – 1. decembra 2022 odišla do starobného dôchodku Anna Soľaničová. Uvoľnené miesto v stálej štátnej službe sa bude obsadzovať začiatkom roka 2023.

Pracovisko Archív Stará Ľubovňa – po rodičovskej dovolenke sa vrátili Mgr. Terézia Sirotnáková a Mgr. Hedviga Bilská, ktorá pracovala v Archíve Stará Ľubovňa do konca júna 2022. Na jej miesto bolo vypísané výberové konanie. Na konci marca ukončil dočasnú štátnu službu Mgr. Filip Lampart, PhD., ktorý zastupoval Mgr. Bilskú do jej nástupu po rodičovskej

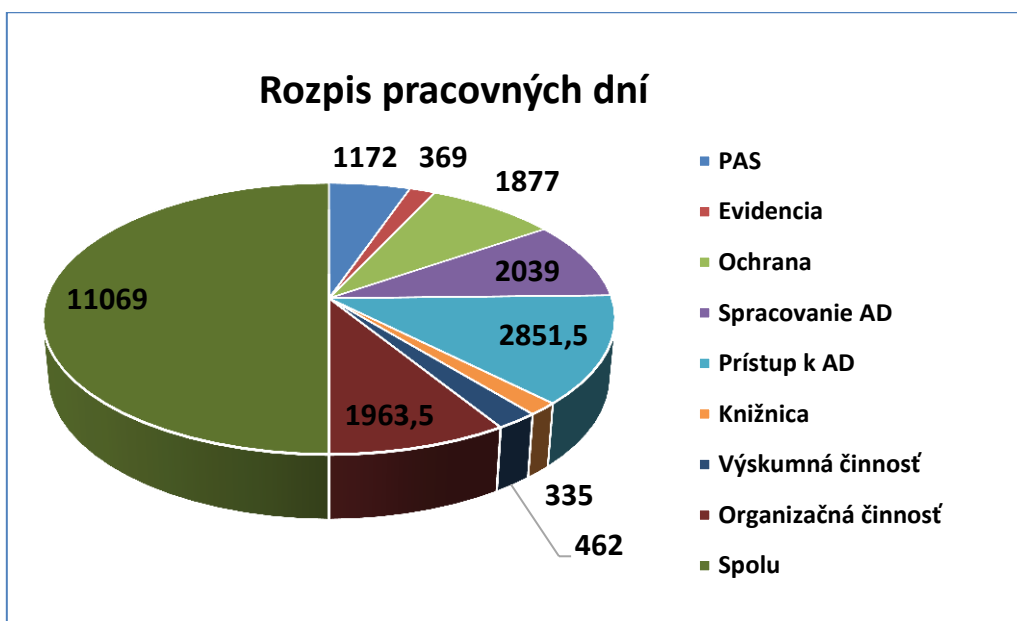
dovolenke. Mgr. Teréziu Sirotnákovú do jej nástupu zastupovala v dočasnej štátnej službe Mgr. Ľuboslava Hal'ková. Od 15. septembra 2022 po výberovom konaní do stálej štátnej služby nastúpil Mgr. Filip Lampart, PhD.

Vzdelanostná úroveň zamestnancov

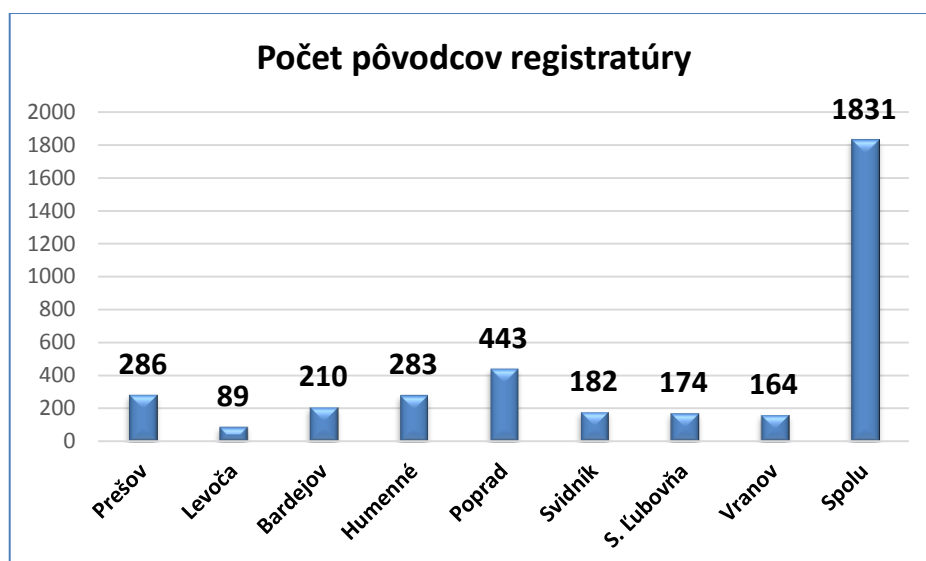
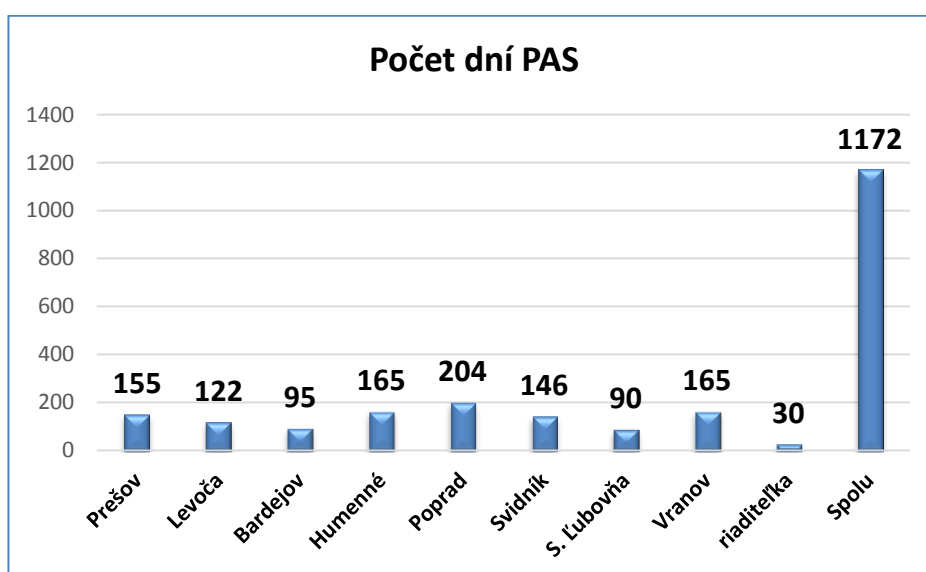
SŠ s maturitou	VŠ I. stupeň	VŠ II. stupeň	VŠ III. stupeň
15	2	36	4

Rozpis pracovných dní na plnenie úloh vo vykazovanom roku

C1. Predarchívna starostlivosť

Štátny archív v Prešove eviduje v predarchívnej starostlivosti 1831 pôvodcov registratúry. Archívu bolo predložených 71 registratúrnych poriadkov pôvodcov, z toho počet schválených reg. poriadkov a reg. plánov pôvodcov, ktorí majú povinnosť ich predkladať (I. kat.) bolo 53 a počet schválených reg. plánov pôvodcov, ktorí majú povinnosť ich predkladať (II. kat.) bolo 18. Subjekty predložili 581 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, z toho schválených bolo 581. Archív prebral celkovo 248,070 bm archívnych dokumentov. Štátny odborný dozor bol vykonaný v 68 subjektoch, zásadné porušenia zákonov a vyhlášky neboli zistené. Správkyňa registratúry archívu metodicky usmerňovala aj jednotlivé pracoviská pri uskutočnení vyradovacích konaní registratúry zo svojej činnosti.

C2. Evidencia archívneho dedičstva SR

V Štátnom archíve v Prešove je uložených 5458 archívnych súborov v množstve 21 094,269 bm. Z nich je 5341 spravovaných archívom v množstve 20 413,959 bm. Na základe deponitnej zmluvy je archívom spravovaných 40 súborov v množstve 405,390 bm. U pôvodcov, ktorí nezriadili archív je dočasne uložených 77 súborov v množstve 274,920 bm. V archívoch pôvodcov je uložených 5 súborov v množstve 573,270 bm. Archív prevzal 53 prírastkov archívnych súborov v množstve 162,425 bm. Úbytok predstavoval 51 archívnych súborov v množstve 213,990 bm.

V priebehu celého roka bola vykonávaná revízia a opravy ELAF. Zároveň sa aktualizovali údaje z ELAF tak, aby korešpondovali s aplikáciou ISEA. V Oddelení spracúvania archívnych dokumentov Štátneho archívu v Prešove bolo vykonané aj vyplňanie údajov pre tvorbu lokačného prehľadu v aplikácii WinAfondy s priamym lokalizovaním fondov a zbierok v príslušnej karte archívneho fondu.

C3. Ochrana archívnych dokumentov

Celková kapacita depotov Štátneho archívu v Prešove je 27 157,880 bm. Voľná kapacita depotov je 6 338,531 bm.

Štátny archív v Prešove sídli v dvoch budovách. V depotoch sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou úložnou kapacitou cca 4827,900 bm, s predpokladanou rezervou cca 820,495 bm. Uložené archívne súbory nemajú primeraný klimatický režim. Tento je pracovníkmi pravidelne kontrolovaný a upravovaný za pomoci odvlhčovačov a vetrania. V roku 2022 naďalej prebiehali práce na sceľovaní archívnych fondov, výmene poškodených škatúl a štítkovaní. Pracovníci vykonávali aj revíziu zloženia príslušného archívneho fondu. Niekoľko dní venovali dislokácii archívnych dokumentov a zariadenia v rámci budov archívu. Poškodené archívne dokumenty boli reštaurované v Spišskom archíve v Levoči, kde pokračovala aj digitalizácia štátnych matrík.

Špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči sídli na Námestí Majstra Pavla v troch budovách, ktoré patria k chráneným objektom v pamiatkovej rezervácii Levoče, zaradenej do svetového dedičstva UNESCO. Vo všetkých troch objektoch je nainštalovaná protipožiarna signalizácia (EPS), budovy č. 60-61 sú vybavené tiež bezpečnostnou signalizáciou proti vlámaniu (EVS). V depotoch sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou úložnou kapacitou cca 6500 bm a rezervou 2138 bm. V roku 2022 naďalej prebiehalo sceľovanie archívnych fondov, výmena poškodených škatúl a ich štítkovanie. Taktiež sa pripravovala zvyšná časť archívnych fondov Andrassyovcov na delimitáciu do Štátneho archívu v Košiciach, Archívu Rožňava, ktorá sa aj uskutočnila. Do jej fyzickej

realizácie sa nemohli zapojiť všetci pracovníci kvôli zlému zdravotnému stavu. Pokračovala tiež delimitácia niekoľkých fondov do Archívu Poprad. Niekoľko dní bolo venovaných svojpomocnej úprave dvorov – likvidácia buriny, čistenie priestorov a vysádzanie kvetín na vlastné náklady. Je nevyhnutné, aby likvidáciu buriny pravidelne vykonávala, resp. zabezpečovala Jednotka podpory v Levoči viackrát ročne – podľa potreby. Hrozí riziko pošmyknutia, pádu a úrazu.

Pracovisko Archív Bardejov sídli v účelovej budove, ktorá bola daná do užívania v roku 1995. Pozostáva z dvoch častí: administratívnej a depotnej. Budova, vrátane pozemku, je vlastníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V budove je nainštalovaná elektronická požiarňa signalizácia typu SCHRACK. Chýba však priame napojenie na signalizačný pult hasičského útvaru. Budova je zabezpečená aj elektronickým signalizačným zariadením s priamym napojením na Okresné riaditeľstvo PZ v Bardejove. V zimných mesiacoch sú priestory v budove vykurované vlastnou plynovou kotolňou. V depotoch sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou úložnou kapacitou 4500 bm z čoho 500 bm sa nachádza v suteréne budovy, kde z dôvodu vonkajších degradačných činiteľov nie je vyhovujúce uloženie archívnych dokumentov. V súčasnosti je v archíve deponovaných 13 fondov zo Štátneho archívu v Prešove v celkovom množstve 118,560 bm. Časť archívnych depotov zaberajú aj knižničné materiály – cirkevné knihy, noviny a časopisy v počte 320 bm. Preto celkovú kapacitu depotov je potrebné určiť číslom 3561,44 z čoho 1373,68 je voľných. Zamestnanci pravidelne sledovali teplotu a vlhkosť v depotoch, vykonávali pomocné archívne práce ako štítkovanie, škatuľovanie a sceľovanie archívnych fondov. Vykonávali revíziu archívnych fondov a dokumentov, v ktorej sa bude pokračovať aj v nasledujúcom roku, kedy je plánované jej ukončenie.

Pracovisko Archív Humenné sídli v prenajatých priestoroch mesta. Celková kapacita depotov je 1 860 bm, pričom voľných je približne 15,798 bm. Archív sa venoval ochrane archívnych dokumentov s cieľom ich zachovania a zamedzenia ich odcudzeniu a poškodeniu. Pokračoval proces sceľovania archívnych fondov, ich dislokácia; škatuľovanie a štítkovanie archívnych fondov; tvorba lokačných prehľadov. Uvedené činnosti vykonávali všetci zamestnanci archívu. Stav budov je viac-menej nezmenený. Nadalej pretrvávajú rôzne materiálno-technické problémy.

Pracovisko Archív Poprad sídli v dvoch meštianskych domoch zo 17. a 18. storočia v Mestskej pamiatkovej rezervácii Spišská Sobota, ktoré sú vyhlásené za kultúrne pamiatky. Sú vybavené elektrickou požiarňou signalizáciou (EPS) a elektrickou zabezpečovacou signalizáciou (EVS). V budove archívu v Poprade – Spišskej Sobote sa nachádza 12 depotov, v ktorých je voľná kapacita 109,67 bm. V roku 2016 bol získaný depot (bývalá jedáleň a kuchyňa) v budove Okresného úradu v Poprade so 7 miestnosťami, kde je voľná kapacita 291,87 bm. Spolu je celková voľná kapacita v archíve 401,54 bm. Priestory na okresnom úrade vyžadujú väčšiu rekonštrukciu a nie sú dlhodobým riešením priestorových problémov archívu. Pracovníci museli opätovne v rámci záchrany archívnych dokumentov (havária vody, kúrenia a kanalizácie) a prípravy priestorov pre delimitované fondy zo Spišského archívu

v Levoči vystaťhovať 118,88 bm archívnych fondov. Pokračovali v štítkovaní, výmene škatúl a z pivničných priestorov vyniesli fondy určené na sterilizáciu.

Pracovisko Archív Svidník sídli v účelovej budove danej do užívania v roku 1981. Rekonštruovaná bola v rokoch 2006 – 2007. Budova vrátane pozemku je vlastníctvom MV SR. Stojí na samostatnom oplotenom pozemku. Archív má 4 depoty, ktoré sú vybavené kovovými regálmi. Zamestnanci pravidelne vykonávajú sledovanie teploty a vlhkosti v depotoch. Celková kapacita depotov je 2209,92 bm z čoho 252 bm je voľných. Aj v roku 2022 prebiehali pomocné archívne práce ako štítkovanie, škatuľovanie a sceľovanie archívnych fondov. Zreštaurovaný bol jeden archívny dokument.

Pracovisko Archív Stará Ľubovňa sídli v nových priestoroch, v obnovenej budove na Prešovskej 3 v Starej Ľubovni, ktorá je majetkom MV SR. Počas roka prebiehali práce – štítkovanie 110 škatúl, sceľovanie a prenášanie fondov, paginovanie 30 škatúl. Archívne dokumenty navrhnuté na reštaurovanie, 2 listiny a jedna kniha, sú po zreštaurovaní späť v archíve. V archíve s celkovou úložnou kapacitou 2070 bm máme cca 275 bm voľných regálov. Pracovníci pravidelne kontrolovali teplotu a vlhkosť v depotoch.

Pracovisko Archív Vranov nad Topľou sídli v účelovej budove. Pracovisko archívu je vybavené v depotoch č. 1 a č. 2 mobilným regálovým systémom, depot č. 3 je vybavený stacionárnymi regálmi. Pri celkovej úložnej kapacite depotov (cca 2500 bm), predpokladáme rezervu cca 795 bm. Vlhkosť v depotoch pretrvávala. Počas roka sa pravidelne monitorovala. Za pomoci odvlhčovačov a vetrania sa vlhkosť darilo minimalizovať. Pracovníci pokračovali pri sceľovaní archívnych fondov, vymieňali poškodené škatule spolu so štítkovaním, prebiehala dislokácia archívnych dokumentov. Zamestnanec archívu sa podieľal na prevoze a sťahovaní archívnych dokumentov v Štátnom archíve v Prešove, aj na prevoze kníh a banerov z odboru archívov a registratúr pre jednotlivé pracoviska archívu.

C.3.1. Mikrosnímkovanie, fotografovanie a digitalizácia archívnych dokumentov

V roku 2022 sa v rámci digitalizácie spolu 12 314 digitálnych kópií archívnych dokumentov (z 20 661 predlôh), z toho 549 snímok pečatí a pečatidiel (468 predlôh). Archív pokračoval v systematickom skenovaní a digitálnom snímkovaní archívnych dokumentov z fondu Magistrát mesta Levoče 774 skenov (446 j.), z toho 219 snímok pečatí (219 j.), zo Zbierky pečatidiel 162 snímok (81 j.), z rôznych fondov pre potreby nášho archívu a bádateľov sa urobilo 226 záberov (226 predlôh), zo Zbierky cirkevných matrik z územia Spiša sa urobilo 10 819 skenov (19 546 predlôh). Pre ŠAPO, Archív Stará Ľubovňa a Archív Bardejov sa vyhotovilo 168 digitalizátov pečatí (168 j.) a 8 skenov máp (8 j.) a z ďalších rôznych fondov sa pre nich ešte vyhotovilo 157 záberov (186 j). Ing. Vladimír Chovanec a Rastislav Sanitrik sa venovali evidencii a kontrole digitalizátov, pomáhali vedúcej pracoviska pri kontrole technického stavu budov a riešení vzniknutých problémov. Rastislav Sanitrik zoradil zdigitalizované cirkevné matriky podľa inventára pre využitie v bádateľni, čo mu zabralo viac pracovných dní (cca 20).

C.3.2. Konzervovanie a reštaurovanie archívnych dokumentov

Reštaurátori Martin Petrínek a Peter Petrisko vykonávali práce na tomto úseku pre celý ŠAPO a jeho pracoviská. Z plánovaných úloh nesplnili všetky, lebo neboli dodané potrebné matriky zo ŠAPO. Navyše zreštaurovali Pergamenovú listinu Magistrátu mesta Levoče z roku 1550. Kníhviazačské práce zabezpečoval pre ŠAPO Jakub Sninčák podľa aktuálne predkladaných požiadaviek ŠAPO a jeho pracovísk a schválených p. riaditeľkou.

C4. Filtotéka

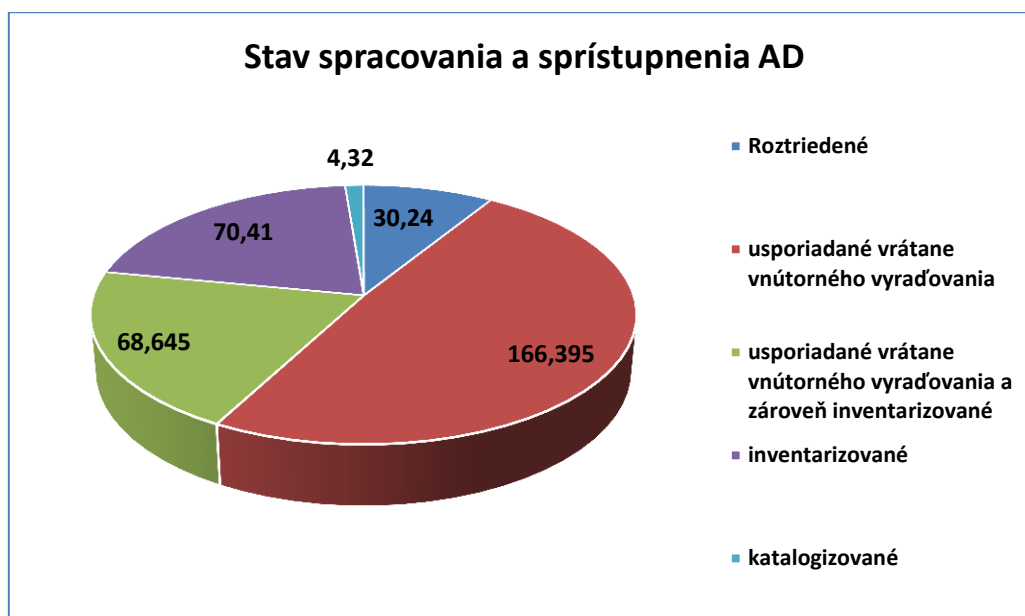
Na tomto úseku sa nepracovalo. Vo výkaze sú uvedené počty konzervačných a študijných kópií za Oddelenie spracúvania archívnych dokumentov Štátneho archívu v Prešove a Špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči.

C5. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Odborné činnosti vykonávané zamestnancami archívu a jeho pracovísk boli v priebehu roka 2022 upravované podľa aktuálnych potrieb archívu a jeho pracovísk. Roztriedené boli archívne dokumenty z 3 archívnych fondov v rozsahu 30,240 bm, usporiadaných vrátane vnútorného vyrad'ovania bolo 40 fondov v rozsahu 166,395 bm a 30 kusov kníh, usporiadaných vrátane vnútorného vyrad'ovania a zároveň inventarizovaných bolo 21 fondov v rozsahu 68,645 bm, inventarizovaných bolo 16 fondov v rozsahu 70,410 bm a katalogizovaných bolo 6 fondov v rozsahu 4,320 bm a 550 kusov. Aj v roku 2022 boli archívne pomôcky vyhotovené v textovom editore Word a zaslané OAR na schválenie. Na

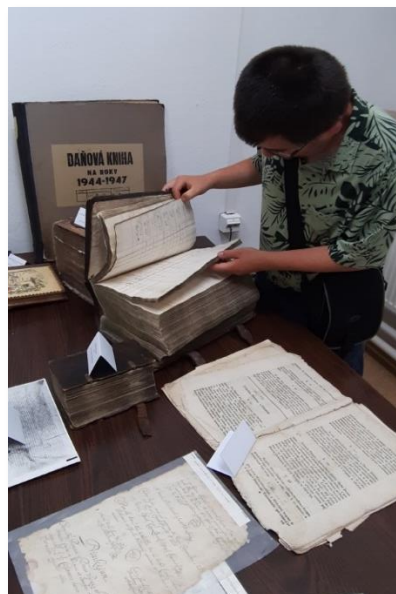
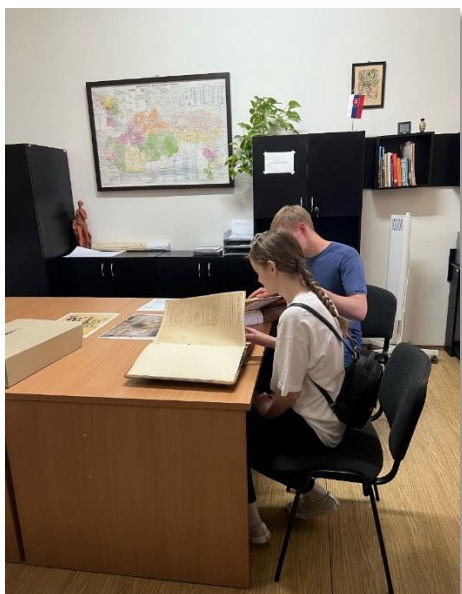

schválenie OAR bolo odovzdaných aj 25 opisov archívnych fondov a v programe EPAP bolo vyhotovených 180 opisov pečatí a pečatidiel.

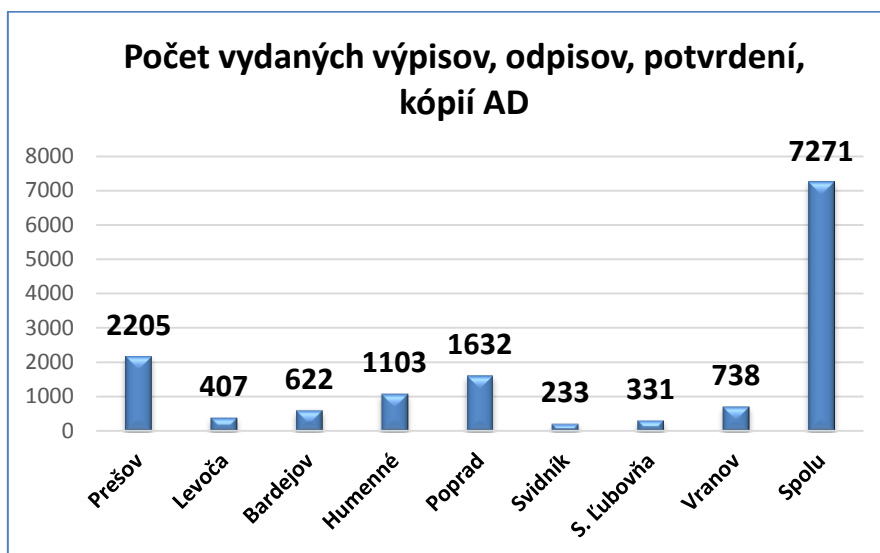
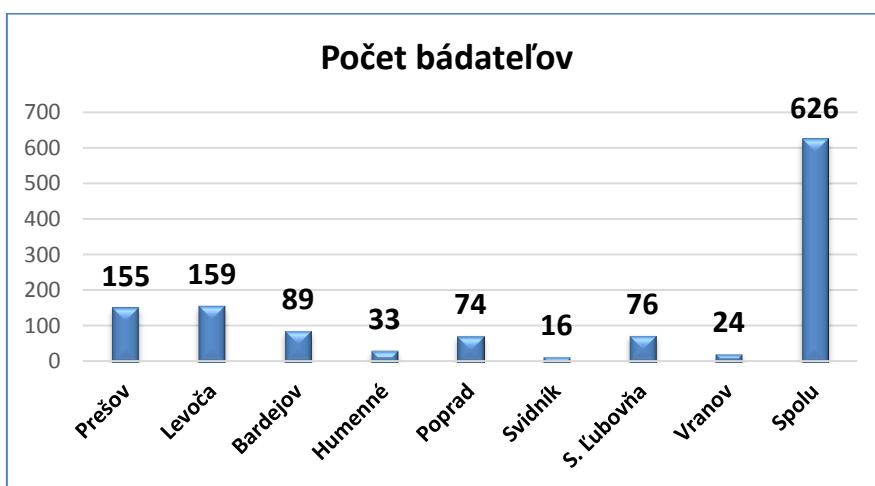
C6. Prístup k archívnym dokumentom (bádateľská a správna agenda)

V roku 2022 stúpol počet bádateľov v archíve. V archíve študovalo 626 bádateľov, z nich 583 pochádzalo zo Slovenska a 43 bolo zo zahraničia. Celkový počet bádateľských návštev bol 1409. Bádatelia sa venovali najmä výskumu regionálnych dejín, genealogickému výskumu, výskumu významných osobností, kultúrno-spoločenských a športových záležitostí, zdravotníctva, školstva a priemyslu.

Pracovníci archívu prijali 3846 písomných žiadostí a vyhotovili 7271 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Písomných žiadostí o prístup k archívny dokumentom formou rešerše bolo 76 a na ich základe bolo vyhotovených 105 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Bádatelia a klienti využívali aj elektronické formy podávania žiadostí, ktorých vzory sú uverejnené na webovej stránke archívu. Archív postupne uverejňuje aj archívne pomôcky – inventáre a katalógy. Zároveň sa pokračuje v digitalizácii archívnych dokumentov pre verejnosť.

Archív vybral na poplatkoch 14 138,46 €, z toho správne poplatky vybrané podľa zákona o správnych poplatkoch predstavovali 7944,00 € a poplatky vybrané za služby archívu predstavovali 6194,46 €.

C7. Príručná odborná archívna knižnica

V knižniciach sa pokračovalo v revízii a katalogizácii knižničného fondu a evidencii knižných titulov v aplikácii Knižnica. V tejto činnosti sa bude pokračovať aj v roku 2023. Archív disponuje 69 292 zväzkami kníh. Katalogizovaných bolo 11 075 záznamov. V aplikácii Knižnica bolo evidovaných 9941 titulov. Na štúdium bolo vypožičaných 273 titulov. Nové prírastky boli nadobudnuté kúpou alebo darom. Pracovník Archívu Vranov nad Topľou poverený funkciou „odborného garanta za Knižnicu“ v Štátnom archíve v Prešove riešil vzniknuté problémy v programe Knižnica. Komunikoval s pracovníkom na odbore archívov a registratúr, či zamestnancom IVEs-u v Košiciach. Bol nápomocný všetkým zamestnancom v rámci archívov na Slovensku, ktorí pracujú v programe Knižnica.

C8. Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Na plnení úloh v tejto kapitole sa podieľali viacerí pracovníci archívu. Z rezortných výskumných úloh sa pracovníci z Prešova, Popradu, Starej Ľubovne a Svidníka podieľali na korektúrach malého informačného sprievodcu, pracovníčka z Archívu Poprad pripravila Súpis kroník a Podklady pre PAMMAP.

Takmer vo všetkých pracoviskách archívu boli inštalované výstavy, z nich niektoré sa stretli aj so záujmom médií. Výstavy si mohli záujemcovia pozrieť aj počas „Dňa otvorených dverí“, ktorý sa podarilo uskutočniť vo viacerých pracoviskách. Zverejnené boli aj formou prezentácie na webovej a facebookovej stránke Štátneho archívu v Prešove.

V priestoroch archívu na **Slovenskej ulici 40** v Prešove pripravili výstavu „*Športu zdar! Prešovskému zvlášť!*“, ktorou si návštevníci mohli pripomenúť slávnú športovú minulosť Prešova a blízkeho okolia.

Inštalovaná tu bola aj výstava „*Výsledky práce Štátneho archívu v Prešove za rok 2021*“.

V priestoroch archívu na **Slanskej 31** v Prešove – Nižnej Šebastovej si mohli návštevníci pozrieť výstavu „*Podpisy slávnych*“, ktorej obsahom boli kópie archívnych dokumentov s podpismi panovníkov a významných osobností viažucich sa k dejinám mesta Prešov a regiónu východného Slovenska.

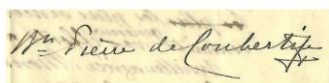
Pohľad na vystavené dokumenty.
Zdroj: Štátny archív v Prešove.

Podpis Antona Caraffu z roku 1687.
Zdroj: Štátny archív v Prešove.

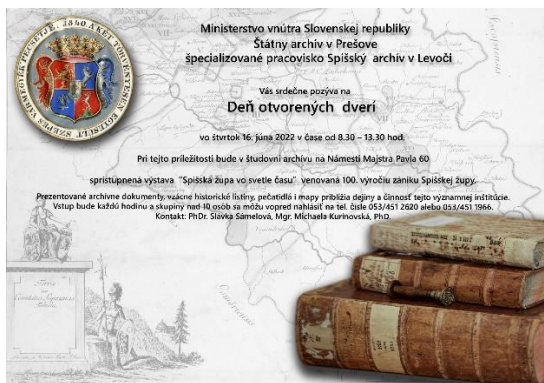
Podpis rakúskej cisárovnej Alžbety Bavorskej zvanej Sissi z roku 1887. Zdroj: Štátny archív v Prešove.

Podpis Pierra de Coubertin z roku 1897.
Zdroj: Štátny archív v Prešove.

V **Spíšskom archíve v Levoči** pripravili výstavu archívnych dokumentov „*Spišská župa vo svetle času*“ týkajúcu sa stého výročia ukončenia činnosti Spišskej župy.

V **Archíve Humenné** pripravili výstavu „*Plagáty - zrkadlo kultúrno - spoločenského diania v regióne*“, v ktorej návštevníkom prezentovali výber najzaujímavejších plagátov, letákov a pozvánok zo svojich archívnych zbierok.

V Archíve Poprad pripravili výstavu „Po stopách horských vodcov“. V spolupráci s Múzeom v Kežmarku pripravili výstavu „Vladimír Janček - športovec srdcom“.

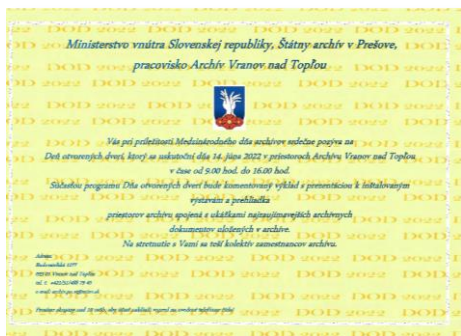
V Archíve Stará Ľubovňa si mohli návštevníci pozrieť výstavu „Židia a 2. svetová vojna v okrese Stará Ľubovňa“. S mestom Stará Ľubovňa pripravili výstavu „Stará Ľubovňa v premenách storočí“, ktorá bola inštalovaná na námestí v Starej Ľubovni.

V Archíve Svidník pripravili výstavu „Svidník a Stropkov v dobových fotografiách“ a návštevníci si do konca júna mohli pozrieť aj výstavu „Stropkov – Veľké dejiny malého mesta“ inštalovanú v Stropkovskom kaštieli.

V Archíve Vranov nad Topľou pripravili výstavu „100 rokov knižničnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou“. Jej obsahom boli kópie archívnych dokumentov, ktoré chronologicky mapovali knižničnú činnosť v okrese.

Archív a jeho pracoviská navštívilo množstvo exkurzií za účelom oboznámenia sa s prácou archivára a s možnosťami štúdia v archíve. Výstavy, prednášky spojené s exkurziami boli určené hlavne pre žiakov základných, stredných a vysokých škôl.

Pracovníci archívu sa venovali aj individuálnej výskumnej a publikačnej činnosti, ktorá je vhodným doplnením kultúrno-osvetovej činnosti archívu. D. Pellová sa venovala výskumu *Pamiatkovej obnovy domu na Hlavnej 101 v Prešove* a *Zoznamu richtárov a starostov obce Pečovská Nová Ves*, A. Mišíková výskumu *Dejín obce Staré* a M. Vojna *Hospodárskeho vývoja obce Zborov v rokoch 1970 – 1993*. Z. Kollárová, I. Janigová, B. Malovcová a M. Šlampová výskumu dejín obce *Nová Lesná*. Z. Kollárová skúmala tému *Z histórie lesného hospodárenia v Spišskej Belej* a Ľ. Janaček *Majetkové pomery popradských mešťanov v 18. storočí*.

Celkovo sa pracovníci autorsky sa podieľali na príprave 2 monografií, 4 štúdií, 22 článkov a správ do odbornej a regionálnej tlače, 1 recenzie, 2 posudkov, 2 príspevkov na webovú stránku archívu, 12 prednášok s historickou tematikou, 4 odborných konferencií, 2 filmov a 15 rozhovorov pre televíziu a 2 pre rozhlas. Podrobnejšie informácie sú uvedené v prílohách.

Pracovníci Archívu Poprad vydali dve monografie: KOLLÁROVÁ, Zuzana a kol. *Nová Lesná*. Obec Nová Lesná, 2022, 430 s. JANAČEK, Ľuboš. *Najstaršia zachovaná*

kongregačná zápisnica Bratislavskej stolice (1579) 1614-1617. Bratislava : Štátny archív v Bratislave, 2022, 120 s.

Vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť popradských archivárov ocenili v súťaži v kategórii Všeobecná monografia obce, v ktorej získala Mimoriadnu cenu monografia Veľký Slavkov od praveku po súčasnosť za mimoriadny prínos pre poznanie minulosti obce a okolitého regiónu. V kategórii Kultúrno-spoločenská monografia získala Hlavnú cenu publikácia *Láskou zjednotení – História a súčasnosť evanjelického cirkevného zboru v Švábovciach*.

Štúdie vyšli Z. Kollárovej. Z histórie lesného hospodárenia v Spišskej Belej. In HAVIAR, Tomáš-KOLLÁROVÁ, Zuzana-PISARČÍK, František. *Lesná železnica Spišská Belá - Lendak*. Kežmarok : JADRO, 2022, 159 s., s. 7-42; M. Šlampovej. Vývoj vzťahov podtatranských miest a obcí k Vysokým Tatrám od vzniku tatranských osád po vzniku samostatnej obce Vysoké Tatry. In SOJÁK, Marián - ŽIFČÁK, František (eds.). *Z minulosti Spiša XXIX/2021*. Levoča : Spišský dejepisný spolok, 2021, s. 71. – 93; A. Zamiškovej. *Atlas rozmanitosti Zamaguria*. Inštitút Mateja Bela, 2022, ISBN 978-80-570-4080-4 a M. Vojnovi. Vinohradníctvo na michalovskom panstve v období stredoveku. In KLOKNER, Tomáš (ed.). *TERRA VINEATICA. Kultúra vinohradníctva a vína v stredoeurópskom priestore*. Pezinok: Malokarpatské múzeum, 2022, s. 87 – 105.

Autormi článkov alebo správ boli A. Dopirák, V. Krempaská. Výstava Športu zdar, prešovskému zvlášť! v Štátnom archíve v Prešove, *Fórum archivárov*, máj - august 2022, roč. XXXI., č. 2; V. Krempaská. Výstava "Športu zdar! Prešovskému zvlášť!" v priestoroch archívu. In *Spoločnosť a dejiny V. (kultúra-osobnosti-školenie)*, ed. Marcela Domenová, Prešov 2022, str. 109-114. A. Mišíková. Výstava Podpisy slávnych v Štátnom archíve v Prešove, *Fórum archivárov*, máj - august 2022, roč. XXXI., č. 2, str. 37; Výstava Podpisy

slávných v Štátnom archíve v Prešove. In *Spoločnosť a dejiny V. (kultúra – osobnosti – školstvo)*. Ed. M. Domenová. Prešov: PU v Prešove, 2022; K. Zahorská. „Stropkov v archívnych dokumentoch. Veľké dejiny malého mesta. In *Fórum Archivárov* 1/2022, s. 33; A. Kredatusová. Spišská župa vo svetle času. In *Informačný magazín mesta Levoča LIMKA*, roč. 7, 2022, č. 6, s. 12-13; M. Kurinová. Ako sa obliekali Levočanky v 16. a 17. storočí. In *Informačný magazín mesta Levoča LIMKA*, roč. 7, 2022, č. 8, s. 24-25. ISSN 2453-7055; S. Sámelová. Svadby v meste Levoča v 17. storočí. In *Informačný magazín mesta Levoča LIMKA*, roč. 7, 2022, č. 4, s. 12-13; Správa o činnosti SDS v roku 2021. *Z minulosti Spiša* 2021, ročník XXIX., s. 257 - 260. M. Kurinová. Anotácia na publikáciu Putovanie dejinami Spiša (M. Števík, M. Furmanik). In *Z minulosti Spiša*, 2022;

A. Zamišková. Pavla Mackaničová. In *Slovenská archivistika* 2022, roč. 52, č. 2, s. 274-275; T. Palík. Deň otvorených dverí v humenskom archíve. In *Fórum archivárov*, máj - august 2022, roč. XXXI., č. 2, str. 72; Z. Kollárová. Poďakovanie dlhoročnej vedúcej archívu v Poprade Božene Malovcovej. In *Slovenská archivistika*, roč. 52, 2022, č. 1, s. 259-260; 90 rokov od sprezdávania budovy Okresného úradu v Poprade. In *Mesačník Poprad*, december 2022, roč. 3, č. 12, s. 24-25; Dni najúspešnejšej archívnej výstavy od Vyšehradu po Vyšehrad vo Varšave. In *Fórum archivárov*, september - december 2022. roč. 31, č. 3, s. 13-14; Výstava archívnych dokumentov a múzejných predmetov zo života Vladimíra Jančeka z Kežmarku. In *Fórum archivárov*, september - december 2022. roč. 31, č. 3, s. 20-21; M. Šlampová. Zmena v Popradskom archíve. In *Fórum archivárov*, január - apríl 2022, roč. 31, č. 1, s. 49-50; L. Badidová. Deň otvorených dverí vo svidníckom archíve. In *Fórum archivárov*, september - december 2022, roč. XXXI., č. 3, str. 41; D. Ihnátová. Výstava "100 rokov knižnej činnosti v okrese Vranov nad Topľou". In *Fórum archivárov*, január - apríl 2022, roč. XXXI., č. 1, str. 40; DOD vo vranovskom archíve. In *Fórum archivárov*, máj - august 2022, roč. XXXI., č. 2, str. 69; Jubilat Štefan Vozár. In *Archívny almanach*, ročník IV., str. 149.

Recenzie pripravila Z. Kollárová. *Archiwista Polski*. Kwartalnik 2022, roč. XXVI, č. 1 (101). In *Slovenská archivistika*, roč. 52, 2022, č. 2, s. 163 - 166.

Posudky pripravili: Z. Kollárová na Peter ŠVORC - Peter KOVAL' (eds.). *Multietnicita periferii - destabilizačný faktor medzivojnového Československa?* Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2022, 192 s. a M. Vojna na ŽEŇUCH, Vavrinec. *Dejiny obce Krčava*. Užhorod: RIK-U, 2022, 336 s.

Rôzne príspevky na webovú stránku archívu a do médií pripravili: A. Mišíková. *Čachtická pani – Alžbeta Báthoryová* (web archívu); *Grófka Irma Sztárayová – dvorná dáma*

cisárkovej Alžbety Bavorskej zvanéj Sissi (web archívu) a D. Ihnátová. Príspevok o konaní DOD v archíve do TASR, 14. 06. 2022.

Prednášky pripravili: Z. Kollárová *Od edičného návrhu po monografiu*. 27. 6. 2022 Národné osvetové centrum Bratislava. Online; *Z činnosti Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad*. Archív Poľskej akadémie Vied vo Varšave. (28. 6. 2022); *Archívne tajomstvá*. 20. 7. 2022 Pistoriho palác v Bratislave; *Archívne tajomstvá*. Obecný úrad Bystrička. (24. 8. 2022); *Vplyv poľských panovníkov na spišské zálohované mestá*. Hrad Nedeca, Poľsko (9. 11. 2022); *90 rokov budovy Okresného úradu v Poprade*. Okresný úrad v Poprade. (14. 11. 2022); M. Bednárová *Predarchívna starostlivosť v obciach; Predarchívna starostlivosť v školách*; M. Bednárová, Z. Kollárová *Školenie k predarchívnej starostlivosti novozvolených starostov okresu Poprad* (14. 12. 2022); Ľ. Janaček *Personálne obsadenie úradov v Prešporskej sotolici v rokoch (1611) 1665 - 1711*. XXV. Archívne dni v Slovenskej republike, Smolenický zámok - Archontológia v archívnom a historickom výskume. (25. 5. 2022); *Majetkové pomery popradských mešťanov v 18. storočí vo svetle testamentov a pozostalostných inventárov*. České Budějovice. (3. 11. 2022).

Odbornú konferenciu pripravili: S. Sámelová *Príprava valného zhromaždenia Spišského dejepisného spolku*; archivári z Popradu *Generácie generáciám - Deň otvorených dverí* (14. 10. 2022);

F. Lampart *Spišský záloh* – účasť s prednáškou a K. Guregová *Vyučovacia hodina pre študentov dejepisu z gymnázia s využitím archívnych dokumentov k regionálnym dejinám*.

Na tvorbe dokumentárneho filmu sa podieľali: A. Mišíková, R. Geriová *Epidémie v minulosti* pre RTVS;

S. Sámelová *Dokumentárny film o Jozefovi Czimermanovi* a M. Minčáková *Významní mešťania a meštianske rody v Bardejove* pre Bardejovskú televíziu.

Rozhovory pre rozhlas poskytli: Z. Kollárová *Rómsky holocaust* pre RTVS (1. 8. 2022); *História Štrbského Plesa* (25. 7. 2022).

Rozhovory pre viaceré televízie poskytli: riaditeľka archívu E. Kováčová *DOD Generácie generáciám - oceňovanie darcov archívnych dokumentov* pre TV Poprad (14. 10. 2022); A. Mišíková *Výstava Podpisy slávnych* pre RTVS (30. 5. 2022, 17:10 Správy z regiónov); *Výstava Podpisy slávnych* pre TV JOJ (5. 6. 2022, 19:30 Správy); S. Sámelová *Reportáž k DOD* pre Levočskú TV; Z. Kollárová *Spišskosobotská nemocnica* (14. 7. 2022); *Sklenené fotografie* (21.4.2022); *Rozprávanie o fonde Krompecher z Veľkej* pre TV Poprad (6. 4. 2022); *Písomnosti spišských zálohovaných miest v archíve* pre TV Poprad (19. 7. 2022); *Rozprávanie o význame kroník* pre TV Poprad (25. 7. 2022); *Rozprávanie o menách popradských panelákov* pre TV Markíza (26. 8. 2022); *Reportáž z výstavy Vladimír Janček - športovec srdcom* pre TV Kežmarok (14. 9. 2022); *Deň otvorených dverí - oceňovanie darcov archívnych dokumentov* pre TV Poprad (14. 10. 2022); *90 rokov budovy Okresného úradu v Poprade* pre TV Poprad (14. 11. 2022); I. Janigová *Po stopách horských vodcov* (14. 11. 2022); *Nežná revolúcia* (13. 11. 2022).

C9. Organizačná a riadiaca a hospodársko-administratívna práca

Organizačnej a riadiacej práci sa venovala riaditeľka archívu a vedúci oddelení a pracovísk. Zúčastňovali sa pracovných porád, riadili a kontrolovali plnenie zadaných úloh. Posudzovali vypracované projekty, archívne pomôcky a opisy archívnych fondov. Podieľali sa na tvorbe plánu a výkazu práce, editovaní webovej stránky archívu. Poskytovali odborné konzultácie bádateľom. Viedli personálnu agendu. Vypracovali podklady k zabezpečeniu práce z domu tak, aby neovplyvnila chod archívu.

Všetci zamestnanci sa zúčastnili pracovných porád s vedúcimi oddelení a pracovísk archívu a vzdelávacích aktivít organizovaných zamestnávateľom. Napr. *Celoslovenské školenie k predarchívnej starostlivosti* vedené lektormi z odboru archívov a registratúr MV SR; *Vedúci zamestnanec a jeho tím – online* a i..

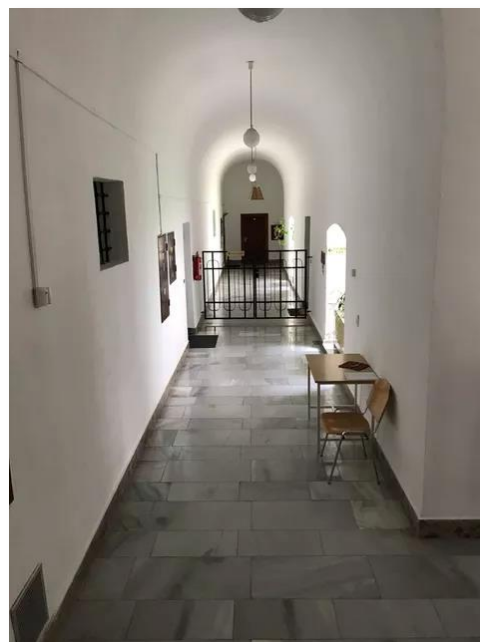
Niektorí zamestnanci sa zúčastnili školení BOZP a PO, na odborných poradoch, zasadnutiach odborných komisií, vedeckých konferenciách a seminároch. Napr. popradskí archivári sa aktívne zapojili do *XXV. Archívnych dní v Slovenskej republike*, Ing. Marta Bednárová bola opätovne zvolená za členku výboru Spoločnosti slovenských archivárov, Mgr. Ľuboš Janaček vystúpil s príspevkom a počas slávnostného večera bola za obetavú a nezištnú prácu pri napĺňaní poslania spoločnosti ocenená pamätnou plaketou PhDr. Božena Malovcová.

Spolupráca s Centrom podpory v Prešove a jeho jednotkami

Riaditeľka archívu a vedúci oddelení a pracovísk spolupracovali s kolegami z Centra podpory v Prešove (CP) a jeho jednotkami a riešili rôzne materiálno-technické potreby.

Budova na Slanskej 31 v Prešove je v dobrom technickom stave s platnými revíznymi a technickými kontrolami všetkých technických, elektrických a pomocných súčastí a zariadení. Pokračovala renovácia interiéru – obnova maľovky na chodbách, schodiskách a technicko-prevádzkových priestoroch na prízemí, pokládka plávajúcej podlahy v kancelárskych priestoroch a na II. poschodí, obnova sanitárnych priestorov na II. poschodí a výmena kancelárskeho nábytku. Fasáda objektu a drevené okenné systémy sú na konci životnosti a v dohľadnom čase bude riešená ich obnova.

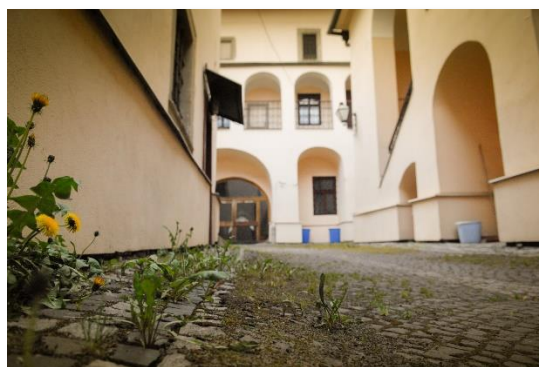

Budúca spolupráca:

V **Spišskom archíve v Levoči** budovy postupne chátrajú, dlhé roky sa do nich takmer neinvestovalo. Najpálčivejším problémom sú opadáajúce omietky vstupných chodieb, schodišť, dvorov i fotolaboratória. Ukazuje sa aj potreba rekonštrukcie fasád všetkých troch budov. Je potrebné opraviť zatekajúcu šindľovú strechu v Turzovom dome a jej náter, ako aj náter plechovej strechy. Nutné sú opravy chodieb vo všetkých troch budovách, prednáškovej miestnosti i knižnice, vymaľovanie kancelárií a niektorých ďalších prevádzkových miestností. Stále aktuálnou zostáva výmena zastaralých akumulčných pecí. Uložené archívne súbory tak nemajú primeraný klimatický režim aj napriek doplneniu vlhkomerov s teplomermi. Časť opráv vo všetkých troch budovách by sa mala zrealizovať v roku 2023. Potrebná je aj častejšia údržba vonkajších priestorov archívu – likvidácia buriny, čistenie priestorov podľa potreby. Hrozí riziko pošmyknutia, pádu a úrazu.

Budúca spolupráca:

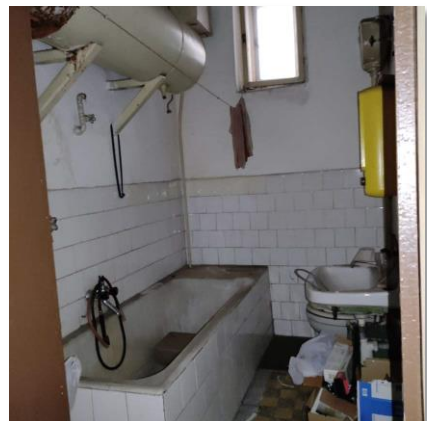
V **Archíve Bardejov** bola v spolupráci s Jednotkou podpory Bardejov zrealizovaná: výmena telefónnej ústredne Tesla UE5 za typ Panasonic KX-TD612, renovácia inšpekčných priestorov archívu, výmena nábytku v technickej miestnosti, lokálna úprava potrubia z dôsledku úniku vody. Dokončená bola aj výmena plynového kotla Viadrus za závesný kondenzačný kotol značky Buderus.

V **Archíve Humenné** boli dve nefunkčné elektrické pece v depotoch vymenené za elektrické konvektory. Bola vymaľovaná miestnosť, v ktorej sa bude nachádzať archívna knižnica a chodba. Boli inštalované vertikálne žalúzie v priestoroch archívu. Aj napriek vykonaným rekonštrukčným prácam materiálno-technické problémy naďalej pretrvávajú. Staré elektrické pece nestačia vykúriť niektoré priestory archívu a dochádza k ich výpadkom (hlavne v depotoch). K naplánovaným úpravám budovy (maľovanie spoločných priestorov a strechy a ďalšia výmena okien) nedošlo. Revízia zabezpečovacieho systému nebola vykonaná už 10 rokov.

Budúca spolupráca:

V **Archíve Poprad** sa uskutočnila výmena troch vstupných dverí v spolupráci s Centrom podpory Prešov. Na budove č. 20 bola vymenená krytina na strieške prístavby. Centrum podpory tiež zabezpečilo opravu havárie vody, kúrenia a kanalizácie v budovách č. 18 a 20. V sklade budovy Okresného úradu v Poprade boli prostredníctvom Jednotky podpory Poprad vypratane 3 miestnosti a zaregálovaných 6 miestností. Pracovníci Jednotky podpory zabezpečovali bežnú údržbu priestorov archívu na Sobotskom námestí a v budove Okresného

úradu v Poprade (úprava záhrady, kosenie, výmena žiaroviek, drobné opravy a i.). Spolupráca s Centrom podpory Prešov a aj s Jednotkou podpory Poprad je veľmi dobrá. Aj napriek vykonaným rekonštrukčným prácam sú budovy archívu v zlom stave, je potrebná ich celková rekonštrukcia (výmena okien, oprava strešnej krytiny, oprava fasády, oprava vnútorných omietok a vymaľovanie priestorov). Navrhujeme, aby sa začalo uvažovať o prístavbe budovy k archívu, vzhľadom k tomu, že archív disponuje príslušným pozemkom v štátnom vlastníctve. Archív sa nachádza v Mestskej pamiatkovej rezervácii v Spišskej Sobote navštevovanej turistami, budovy sú pamiatkovo chránenými objektami a často sú archivári upozorňovaní verejnosťou na ich zlý fyzický stav a vzhľad.

Budúca spolupráca:

V **Archíve Svidník** sa uskutočnila dezinfekcia mravcov na a v budove archívu a údržba pozemku v spolupráci s Jednotkou podpory Svidník. Naplánovaná je oprava poškodenej omietky na vonkajšej stene budovy a omietky v suteréne budovy.

Budúca spolupráca:

V **Archíve Stará Ľubovňa** vykonávala Jednotka podpory Stará Ľubovňa okrem bežných údržbárskych prác aj opravy odpadu každý mesiac, kontrolu komínov, revízie kotolne a hasiacich prístrojov, dodávala osobné ochranné prostriedky a dezinfekciu. Počas zimných mesiacov sa pravidelne venovala obsluhu plynového kotla a regulácii teploty, súvisiacej s nariadeným šetrením. V budúcnosti je nevyhnutné urobiť rekonštrukciu odpadu (ktorá mohla byť prevedená už pred sťahovaním do týchto priestorov) a montáž regulačných hlavíc na radiátory minimálne v kanceláriách a bádateľni (14 ks). Staré sú nefunkčné alebo vôbec nie sú, podobne je to aj v depotoch. Montáž sa mala urobiť už minulého roku, ale sa nezabezpečila.

V **Archíve Vranov nad Topľou** bol uskutočnený v spolupráci Jednotkou podpory Vranov nad Topľou plánovaný výrub a orezanie stromov v exteriéri dvorného traktu. Cieľom bolo predísť poškodeniu strešnej krytiny, ako aj fasády na budove archívu, a tak zamedziť možnému pretečeniu dažďovej vody do depotov (následné poškodenie resp. zničenie archívnych dokumentov). Problém s pretrvávajúcou vlhkosťou v depotoch pretrváva a žiada si komplexné riešenie.

Hospodársko-administratívnu prácou sa zaoberali aj zamestnanci archívu – realizácia úloh vyplývajúcich zo spolupráce s Centrom podpory, starostlivosť o služobné vozidlá archívu, evidencie jazd, evidencie v IS Fabasoft, evidencie dochádzky a stravných lístkov, inventarizácia majetku ŠA PO, činnosti súvisiace s bádateľskou a správnu agendou, prepisy

strojopisných archívnych pomôcok, vyhotovovanie delimitačných protokolov, reverzov, vedenie personálnej agendy, aktualizácia agend PO a BOZP a iné.

Počet spisov a záznamov podľa útvarov za rok 2022

<i>Organizačný útvar</i>	<i>Počet spisov</i>	<i>Počet záznamov</i>
SAPO (Štátny archív v Prešove)	706	1584
SAPO1 (Oddelenie spracúvania archívnych dokumentov)	66	134
SAPO2 (Oddelenie služieb verejnosti)	1010	2141
SAPO3 (Spišský archív v Levoči)	845	1403
SAPO4 (Archív Bardejov)	760	1482
SAPO5 (Archív Humenné)	923	1876
SAPO6 (Archív Poprad)	745	1524
SAPO7 (Archív Stará Ľubovňa)	552	1022
SAPO8 (Archív Svidník)	355	750
SAPO9 (Archív Vranov nad Topľou)	514	1120
Spolu za: SAPO (ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE)	6476	13036

Na záver by som sa chcela poďakovať odboru archívov a registratúr MV SR za odbornú pomoc a cenné rady, kolegom z iných archívov a z Centra podpory v Prešove za spoluprácu a vedúcim oddelení a pracovísk a všetkým zamestnancom Štátneho archívu v Prešove za odvedenú prácu v roku 2022.

V Prešove dňa 01. 03. 2023

Mgr. Ľubica Kováčová
riaditeľka